

Primjeri ukradene i uskladištene baštine svjedoče o grčevitoj borbi za djeliće povijesti koje treba sačuvati

Autor: **Ured za blaga & misterije**
26/12/2022, 19:51

Ilustracija / Blaga & misterije

Kako su stoljeća prolazila, Gagliana Grossa blijedila je iz sjećanja i postala zapis u starim pomorskim ispravama, samo crtica u isplatnim listama osiguravatelja. Olupina nekoć moćnog trgovačkog broda koji je potonuo kod otočića Gnalić nedaleko Biograda bila je natovarena bogatstvom koje je od Mlečana naručio sam Sultan.

Bilo je tu skupocjenih svijećnjaka, najfinijeg stakla, desetaka bačvi biranih pića, najmekših tkanina, haljina i odijela od brokata i škrinjica koje su skrivale vrijednost koja će biti otkrivena stotinama godina kasnije.

Tišina blaga Gagliane Grosse trajala je sve do šezdesetih godina 20. stoljeća kada je olupinu slučajno otkrila skupina turista iz Belgije koji su ronili i polako odnosili predmete iz olupine Gnalić. Tako prazna je Gagliana Grossa poznata danas. Bio je to šverc dotad nezabilježenih razmjera, krađa kulturnog blaga. I dalje smo u potrazi

za neprocjenjivim predmetima sa Gagliane Grosse koji se danas nalaze u privatnim zbirrkama diljem Belgije.

Maleni dio je spašen i dosad vraćen, i danas predstavlja pokretno kulturno dobro Republike Hrvatske. Kako definira Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara “pokretno kulturno dobro je zbirka predmeta u muzejima, galerijama, knjižnicama i drugim ustanovama, kao i u drugim pravnim osobama te državnim i upravnim tijelima uključujući i kod fizičkih osoba, stare i rijetke knjige, novac, vrijednosni papiri, poštanske marke i druge tiskovine te dokumentacija o kulturnim dobrima”.

Početak bilježenja

Bilježenje pokretnih kulturnih dobara počinje krajem 19. stoljeća zahvaljujući utjecaju Bečke škole povijesti umjetnosti s teorijskim djelima Riegela i Dvoraka. Presudna je za uspostavu temeljnih načela zaštite spomenika u teoriji i praksi konzerviranja i restauriranja u Hrvatskoj, načela koje će preuzeti Đuro Szabo i Ljubo Karaman. Đuro Szabo tako je prvi obradio analitičkom metodom brojne pojedinačne spomenike s pripadajućim inventarom, a Ljubo Karaman produbio je proučavanje spomenika odabranih po kriteriju problemske važnosti i kvalitete.

Spasilački prsluk s Titanica član hrabre posade broda – heroja donio je kući gdje godinama kasnije svjedoči o tajnoj vezi Rijeke i Titanica

Kada je RMS Carpathia 18. travnja 1912. godine prekrkana brodolomcima s Titanica stigla u njujoršku luku, na njezinim su palubama ostale stotine prsluka za spašavanje koji su pridonijeli u spašavanju života ljudi koji su nakon potonuća tada najvećeg putničkog broda ... Nastavi čitati

Blaga & misterije

Danas o pokretnim kulturnim dobrima brine Konzervatorski odjel Ministarstva kulture, na čijem se području kulturno dobro nalazi, a za područje Grada Zagreba Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu.

Najveća krađa

Kao i u slučaju olupine Gnalić, svjetska kulturna baština posljednjih nekoliko desetljeća izložena je specifičnom obliku ugrožavanja – nezakonitom prometu. Najveća krađa kulturnih dobara dogodila se tijekom Domovinskog rata. Od 2001. do 2018. godine iz Republike Srbije u Republiku Hrvatsku vraćeno je ukupno 29.885 pokretnih kulturnih dobara u muzeje, crkve, manastire i arhive.

TAJNE MUZEJA: Nagorjele i pogođene, neke knjige znakovitih imena iz vinkovačke knjižnice ostale su sačuvane

Vinkovačka knjižnica i cijeli njen knjižnični fond potpuno su izgorjeli za vrijeme Domovinskog rata u granatiranju grada u noći 16. na 17. rujna 1991. godine. Narodna knjižnica i čitaonica Vinkovci 1991. godine je posjedovala 75 000 svezaka knjiga, 1 239 ...
Nastavi čitati

Blaga & misterije

S druge strane, prema podacima iz procjene ratne štete nedostaje još 24.500 muzejskih predmeta iz 45 hrvatskih muzeja za koje se ne zna gdje se nalaze te da li su ti predmeti uništeni ili otuđeni i za koje ne postoji evidencija, niti su bili predmetom pregovora o povratu. Ukoliko se pojave na „crnom tržištu“ postaju predmet istrage nadležnih institucija, a to su Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP), Interpol i Europol.

Pištolji za dvoboj nijemo svjedoče o vremenu kad je duel bio obveza, a život riskirao za čast koja nije trpjela kukavice

U habsburškoj vojsci i vojskama njemačkih država, obrane časti i traženje zadovoljštine u dvoboju bili su čak do pred kraj Prvog svjetskog rata smatrani obavezom svakog časnika. Dvobojem se branio ugled časničkog staleža i same vojske a njegovo izbjegavanje dvoboja ... [Nastavi čitati](#)

Blaga & misterije

0

Krađe umjetnina, devastacije i pljačke arheoloških i hidroarheoloških lokaliteta, nezakonita trgovina, masovno krivotvorenje umjetnina i nezakoniti izvoz kulturnih dobara, sve su učestaliji oblici osiromašenja kulturne baštine mnogobrojnih zemalja, lišavajući ih time dijela njihovog povijesnog identiteta, njihove tradicije. Vrsta je to dobro organiziranog, vrlo unosnog međunarodnog kriminaliteta koji se intenzitetom i obimom svrstava odmah iza kriminaliteta vezanog uz trgovinu oružjem i narkoticima

BLAGA & MISTERIJE

Pokretna kulturna baština danas se čuva po muzejima, zbirkama i drugim oblicima, od čega je najveća ona Hrvatskog povijesnog muzeja, koja u čak 17 zbirki ima više od 300.000 predmeta, koji trenutno nisu dostupni javnosti jer Hrvatski povijesni muzej desetljećima nije imao prostor za stalni muzejski postav.

U pozadini senzacije, odvijala se borba muzeja oko sudbine jedne gorostasne psine uhvaćene kod Kraljevice

Sve je započelo 1. rujna 1934. kada su ribari u jednoj uvali kod Kraljevice ulovili u mrežu gorostasnu psinu *Cetorhinus maximus*. Događaj je odmah postao senzacija koja je obuzela javnost čemu su pomogli i brojni medijski naslovi u kojima je ... [Nastavi čitati](#)

Blaga & misterije

Zagrebački potres 2020. godine teško je ošteti i privremeni dom HISMUS-a, palaču Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch, te je Hrvatskom povijesnom muzeju konačno pronađen novi dom – dosadašnja zgrada Državnog hidrometeorološkog zavoda na zagrebačkom Gornjem gradu,

Briga

Na 2.700 četvornih metara tako će biti izložbeni prostor, arheološki lokalitet, ugostiteljski objekt, Motriteljska soba... Veliko ostakljeno pročelje prema parku Grič vizualno je najupečatljiviji dio nove zgrade Hrvatskog povijesnog muzeja na kojoj traju radovi za koje je dobivena dozvola. To će postati mjesto gdje sudbina baštine govori o novom domu koji HISMUS nije imao desetljećima. Dom koji će javnost moći obići i tako pogledati još jedan dio pokretne kulturne baštine u kojoj će se možda jednog dana naći i oni izgubljeni predmeti sa olupine Gnalić.

Piše: Ana Mičić

Ovaj članak peti je dio serijala "Sudbine baštine" koji istražuje načine komercijalizacije kulturne baštine današnjih prostora Republike Hrvatske. Objavljen

u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. **Cijeli serijal moguće je pročitati na ovoj poveznici.**

Želite li doprinjeti nastavku serijala, navesti primjer ili prijaviti slučaj? Obratite nam se preko email adrese tajnistvo@blagamisterije.com.

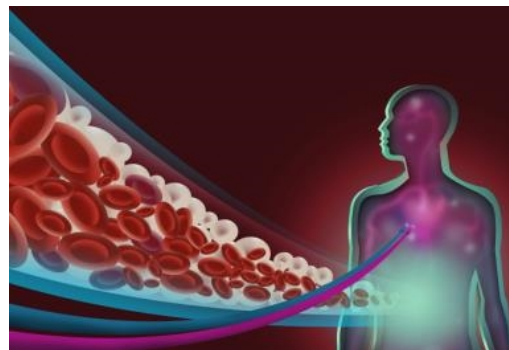
VIŠE S WEBA

Koljeno kao novo u 6 min. Moraš samo...

Na Massimovom profilu objavljena poruka koju je snimio samo tri dana prije smrti

Najčešći znakovi začepljenih žila

Mali Jakov prva novogodišnja beba!

Kampanja za Loreen: Pomozite 5-godišnjoj Riječanki da učini prvi samostalni korak!

Maleni Luka je prvorođena beba u 2023. godini u Sisačko-moslavačkoj županiji

Sponsored by Midas

